

Program
„Seniorzy w Powiecie Otwockim 2020 -2023”

Spis treści:

I.	Wstęp	3
II.	Definicje i założenia	4
III.	Działania na rzecz seniorów	5
IV.	Cele Programu	7
V.	Działania w ramach Programu	9
VI.	Ewaluacja i monitoring	12
VII.	Źródła finansowania	13

I. Wstęp:

Wzrost odsetka osób starszych w społeczeństwie Polski nabiera coraz większego tempa. Do roku 2035 udział osób w wieku 65 lat i więcej zbliży się do ¼. Proces demograficznego starzenia się ludności będzie przebiegać nierównomiernie, w większym stopniu kształtując strukturę demograficzną mieszkańców miast.

Zgodnie z prognozą GUS w miastach będzie znacznie wyższy odsetek osób w wieku 80 i więcej lat. Wskazuje to na potencjalnie większe zapotrzebowanie na różne formy pomocy i wsparcia dla tej grupy społecznej.

Do najważniejszych przyczyn wzrostu odsetek osób starszych w społeczeństwie należą: wydłużenie czasu trwania ludzkiego życia oraz spadek liczby urodzeń.

Proces demograficznego starzenia się społeczeństwa charakteryzuje się ważnymi z punktu widzenia polityki społecznej cechami. Należą do nich m.in.:

1. *Feminizacja starości* – powiększająca się wraz z przechodzeniem do kolejnych grup wiekowych przewaga liczby kobiet. Udział mężczyzn będzie się stopniowo zwiększał (w 2025 r. osiągnie poziom 40,4%, w 2030 r. – 40,7%, a w 2045 r. – 40,9%).
2. *Singularyzacja w starości* – wysoki odsetek osób starszych pozostających w jednoosobowych gospodarstwach domowych. Wg prognoz GUS w 2030 r. aż 53,3% gospodarstw jednoosobowych będzie prowadzona przez osoby w wieku co najmniej 65 lat.
3. *Podwójne starzenie się* – szybsze niż ogółem tempo wzrostu odsetka ludności w wieku 80 i więcej lat. Oczekuje się, że do 2035 r. udział osób w tej kategorii wieku w miastach wzrośnie więcej niż dwa razy – do 8,1% podczas, gdy na wsi osiągnie wartość 5,8%.
4. *Wewnętrzne zróżnicowanie starości* – przestrzenne zróżnicowanie procesu demograficznego starzenia się ludności. W 2035 r. najwyższy odsetek osób w wieku powyżej 65 roku życia będzie notowany w makroregionach: wschodnim (24,3%) i południowo – zachodnim (24,2%), natomiast największy udział osób w wieku 80 i więcej lat przypadnie na makroregiony: południowo – zachodni (7,6%) i centralny (7,4%).

Inne kryteria zróżnicowania populacji osób starszych, które mają wpływ na kształtowanie zadań polityki społecznej, to np. stan zdrowia, poziom wykształcenia, miejsce zamieszkania i sytuacja rodzinna.

Opracowanie Programu „Seniorzy w Powiecie Otwockim 2020-2023” wynika ze zmieniającej się sytuacji demograficznej w powiecie.

Jesień życia nie musi oznaczać izolacji, samotności, cierpienia i niezrozumienia. Seniorzy to pełnoprawna grupa społeczna, której potrzeby nie zawsze są dostrzegane przez środowisko społeczne.

Polityka społeczna to przyjęty i realizowany przez władze publiczne i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania i rozwiązywania problemów społecznych.

Celem polityki społecznej jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialnych i niematerialnych wszystkich grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wśród tych grup istotną stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym.

Za niezbędne należy uznać wsparcie rodzin oraz seniorów w przewyżczeniu trudnej sytuacji życiowej, aby mogli czynnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Celem Programu jest przede wszystkim poprawa jakości poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się. Taką możliwość daje aktywność społeczna, kulturalna, edukacyjna i zdrowotna.

Obszarami uwzględnionymi w Programie są :

- Zdrowie;
- Pomoc społeczna;
- Bezpieczeństwo;
- Przestrzeń i miejsce zamieszkania;

- Aktywność zawodowa;
- Aktywność edukacyjna, społeczna i kulturowa;
- Relacje międzypokoleniowe.

Tworzenie dogodnych warunków do powstawania nowych podmiotów w obszarze ekonomii społecznej, ukierunkowanych na wsparcie i aktywizację osób starszych daje możliwości rozwoju w tym zakresie.

Program „Seniorzy w Powiecie Otwockim 2020-2023” wpisuje się w dokumenty strategiczne kraju, województwa mazowieckiego oraz powiatu otwockiego, jak również zbieżny jest z kierunkiem polityki społecznej wyznaczanym przez Unię Europejską

Program zakłada stworzenie odpowiednich warunków do poprawy jakości życia seniorów, odbudowania funkcji rodziny oraz przezwyciężenia wszelkich kryzysów i trudności pojawiających się w wieku poprodukcyjnym.

II. Definicje i założenia:

Seniorzy, czyli osoby w wieku powyżej 60 roku życia to pełnoprawna grupa społeczna, której potrzeby nie zawsze są dostrzegane przez środowisko lokalne.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2018 w Powiecie Otwockim zamieszkiwało ponad 26 tysięcy osób w wieku poprodukcyjnym.

To znaczna liczebnie grupa społeczna, w której dużą część stanowią osoby samotne, którym z trudnością przychodzi przyznanie się do tego, że potrzebują pomocy.

Wiele osób wiek poprodukcyjny traktuje z niewystarczającą uwagą. Sami spychają się na margines życia. Nie chcą i nie potrafią otworzyć się na innych, aby móc spędzić jesień swojego życia w sposób zorganizowany, aktywny i atrakcyjny.

Starość dla wielu z nich kojarzy się także z całkowitym przyzwoleniem na skupianie się na stanie zdrowia i chorobach. Osoby te „żyją” swoimi dolegliwościami, widzą konieczność częstych wizyt lekarskich, zażywają mnóstwo leków, na które przeznaczają większość środków finansowych.

Starość jest powszechnym stanem, naturalnym procesem w życiu każdego człowieka. Należy budować właściwe postawy służące zrozumieniu osób starszych. Uczyć, że starość jest kolejnym etapem życia. Konieczne wydaje się lepsze poznanie osób należących do różnych pokoleń zwłaszcza, że wiele rodzin mieszka z dala od rodziców i dziadków. Występuje wiele stereotypów zarówno w myśleniu młodych o osobach starszych, jak i starszych o młodych.

W literaturze funkcjonuje pojęcie *ageizm* oznaczające postawy oparte na stereotypach i uprzedzeniach odnoszących się do wieku osoby lub grupy osób. Jest to pojęcie zbieżne z pojęciem „dyskryminacji ze względu na wiek”.

Stosunek społeczeństwa do osób starszych z pewnością byłby inny, gdyby udało się zmienić obraz osoby starszej.

Osoby starsze ze względu na wiek, ciężką pracę oraz świadectwo własnego życia zasługują na szacunek i pomoc nie tylko ze strony powołanych do tego instytucji, ale także społeczności lokalnej. To właśnie na niej spoczywa główny ciężar odpowiedzialności za te osoby i jakość ich życia.

III. Działania na rzecz seniorów:

Inicjatywy podejmowane przez samorząd powiatowy powinny być skierowane na poprawę jakości życia tej grupy społecznej.

Aktualnie oferta skierowana do seniorów dotyczy obszarów:

- Aktywizacja (Kluby Seniora, Uniwersytety Trzeciego Wieku, Koła Gospodyń Wiejskich);
- Wolontariatu;
- Opieki dziennej, krótkoterminowej (Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych);
- Lecznictwa ogólnego i rehabilitacji;
- Zapewnienia opieki w domach pomocy społecznej;
- Rozwijania form pomocy sąsiedzkiej;
- Partycypacji społecznej osób starszych;
- Usług społecznych dla osób starszych (usługi opiekuńcze, teleopieka).

Zakończenie pracy zawodowej jest dobrym momentem na rozpoczęcie realizacji marzeń, które z braku czasu nie mogły być osiągnięte. To także czas na rozwijanie talentów i pasji, zainteresowań podróźniczych, na których realizację w okresie produkcyjnym często brakowało czasu.

1. **Kluby Seniora** skupiają osoby starsze, chcące aktywnie spędzić wolny czas w gronie osób o podobnych zainteresowaniach i potrzebach. Celem Klubów Seniora jest aktywizacja osób starszych poprzez udział w różnego rodzaju imprezach integracyjnych, artystycznych tj. Sylwester, Andrzejki, Opłatek, Ostatki, Dzień Kobiet. Seniorzy aktywizują się także poprzez wyjazdy do kin, teatrów, na jednodniowe wycieczki autokarowe, krajoznawcze. Popularną formą jest także turystyka pielgrzymkowa. Różnego typu zajęcia tematyczne czy kółka zainteresowań (np. garncarstwo, terapia zajęciowa, malarstwo) stanowią nie tylko sposób na rozwijanie czy pogłębianie zainteresowań i pasji, ale również są pomocne w ograniczaniu deficytów ruchowych, intelektualnych i społecznych, które pojawiają się w wieku starszym. Aktywne formy spędzania czasu przyczyniają się do poprawy stanu zdrowia i sprawności ruchowej uczestników. Pora letnia jest doskonałym sposobem na organizowanie plenerów i majówek. Największa liczba Klubów Seniora zlokalizowana jest na terenie Otwocka. Powiat Otwocki od 2018 roku prowadzi Klub Seniora w Otwocku przy ul. Mickiewicza 43/47 w ramach projektu „Poprawa funkcjonowania osób niesamodzielnych z terenu powiatu otwockiego poprzez uruchomienie usług socjalnych świadczonych w formie wsparcia dziennego” współfinansowanego ze środków EFS. Uczestnikami jest 30 mieszkańców powiatu.
2. **Uniwersytety Trzeciego Wieku** – Uniwersytety w Józefowie i w Otwocku powstały w wyniku społecznego zapotrzebowania. Nadały starości status równowartościowego okresu w życiu człowieka. Zostały pomyślane jako miejsca pomocy i inspiracji dla ludzi starszych. Prowadzą zarówno wykłady stacjonarne jak i wyjazdowe. Tematyka wykładów dotyczy przede wszystkim historii, w tym zagadnień współczesnych, sztuki

sakralnej, problemów zdrowotnych charakterystycznych dla tego wieku. Odbywają się także zajęcia na basenie, wycieczki rowerowe i spotkania koleżeńskie.

3. **Koła Gospodyń Wiejskich** - zrzeszają gospodynie, które kultywują tradycje, zwyczaje i obrzędy regionalne. Koła Gospodyń Wiejskich prezentują swój dorobek na różnego rodzaju imprezach i uroczystościach obchodzonych w poszczególnych gminach np. Dożynkach, Święcie Pomidorów itp.
4. **Wolontariat** - to dobrowolna, bezpłatna, świadoma działalność na rzecz innych. Jest to poświęcenie czasu i energii na rzecz społeczności lokalnej, rozwoju środowiska. Wolontariat jest niezwykle ważną formą pomocy na rzecz osób starszych i potrzebujących. Ośrodki pomocy społecznej na terenie Powiatu Otwockiego podejmują działania mające na celu tworzenie wolontariatu na swoim terenie. Dodatkowo formą aktywizacji osób starszych jest włączanie ich w działania wolontarystyczne. Ich wiedza i doświadczenie mogą się okazać nieocenione podczas np. spotkań z młodzieżą poświęconych opowieściom o ważnych, lokalnych wydarzeniach historycznych, których świadkami czy uczestnikami niejednokrotnie byli seniorzy z tereny powiatu otwockiego.
5. **Opieka dzienna, krótkoterminowa** jest formą wsparcia i aktywizacji osób starszych, jaką dają domy dziennego pobytu. Od 2018 r. Powiat Otwocki prowadzi Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych w Otwocku przy ul. Mickiewicza 43/47 w ramach projektu „Poprawa funkcjonowania osób niesamodzielnych z terenu powiatu otwockiego poprzez uruchomienie usług socjalnych świadczonych w formie wsparcia dziennego” współfinansowanego ze środków EFS. Dom jest przeznaczony dla 20 uczestników.
6. **Lecznictwo ogólne, rehabilitacja** - w Powiecie Otwockim rehabilitacja odbywa się w Szpitalu Klinicznym im. prof. A. Grucy w Otwocku, w Szpitalu przy ul. B. Prusa, w przychodniach świadczących usługi medyczne w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz w gabinetach prywatnych. Pomimo zwiększenia dostępu do tego typu usług medycznych w dalszym ciągu konieczne jest rozważenie możliwości utworzenia centrum rehabilitacji osób niepełnosprawnych, z którego korzystaliby mieszkańcy powiatu bez względu na wiek. Mieszkańcy powiatu korzystają także z dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych w ramach środków PFRON. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu poprawę dostępu osób starszych do świadczeń zdrowotnych.
7. **Zapewnienie opieki w domach pomocy społecznej** - ustawa o pomocy społecznej nakłada na powiat obowiązek tworzenia infrastruktury domów pomocy społecznej oraz umieszczanie w nich skierowanych osób. Osoba, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a gmina nie jest w stanie zapewnić jej usług opiekuńczych ma prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Powiat Otwocki jest organem prowadzącym dla trzech domów pomocy społecznej (Dom Pomocy Społecznej „Wrzos” w Otwocku przy ul. Zagłoby 8 dla 37 osób w podeszłym wieku; Dom Pomocy Społecznej w Karczewie przy ul. Anielin 1 dla 28 osób przewlekle psychicznie chorych; Dom Pomocy Społecznej w Otwocku przy ul. Konopnickiej 17 dla 38 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie), zleca także prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Otwocku przy ul. Moniuszki 41 przeznaczonego dla 2 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w

Otwocku. Domy pomocy społecznej prowadzone przez Powiat Otwocki osiągnęły określone przepisami standardy i zostały zarejestrowane przez Wojewodę Mazowieckiego na czas nieokreślony. Na terenie Powiatu Otwockiego funkcjonują także prywatne domy opieki. Infrastruktura tych placówek niejednokrotnie nie jest dostosowana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (brak zlikwidowanych barier architektonicznych).

- 8. Rozwijanie form pomocy sąsiedzkiej** - ma na celu zaktywizowanie środowiska sąsiedzkiego, uwrażliwienie go na potrzeby osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych w zakresie świadczenia pomocy w czynnościach dnia codziennego (np. zakupy, opłacenie rachunków). W ostatnim czasie słyszy się coraz częściej o tym, że osoby młode pomagają swoim starszym sąsiadom, spędzają z nimi czas. Jest to korzystne dla obu stron. Osoby starsze nie czują się samotne, ci młodszy natomiast mogą czerpać z mądrości życiowej, wiedzy i doświadczenia seniorów. Osoby pomagające starszym ludziom są również doskonałym przykładem i motywatorem dla rówieśników. Swoją postawą pokazują, że starość nie należy się bać i nie należy jej unikać, że warto pomagać.

IV. Cele Programu:

Celem głównym Programu jest rozpowszechnienie i ułatwienie dostępu do usług i aktywności skierowanych do seniorów z terenu Powiatu Otwockiego oraz wprowadzenie innowacyjnych form aktywizacji osób starszych.

Upowszechnianie wiedzy skierowanej do seniorów będzie możliwe dzięki utworzeniu **Centrum Seniora**.

Lokalizacja planowana jest w Otwocku przy ul. Mickiewicza 43/47 i jest w pełni uzasadniona. Ognisko jest znane społeczności lokalnej, a baza lokalowa pozwala na uruchomienie dodatkowych usług.

Innowacyjnym modelem wsparcia seniorów jest rozwój **Srebrnej gospodarki na terenie Powiatu Otwockiego** – będącej systemem ekonomicznym ukierunkowanym na wykorzystanie potencjału osób starszych i uwzględniającym ich potrzeby. Starzenie się społeczeństwa powoduje, że wyłania się wyraźnie grupa osób o różnorodnych, choć specyficznych potrzebach. Stanowi to szansę na pojawienie się nowych produktów i usług skierowanych do tej konkretnej grupy konsumenckiej. Są to z jednej strony produkty związane z szerzeniem kultury i rozrywki, z drugiej zaś ułatwiające życie codzienne, opiekę nad osobami starszymi, rehabilitację i rekreację. Kluczowym elementem Srebrnej gospodarki są tzw. białe miejsca pracy stanowiące sektor usług opiekuńczo- zdrowotnych świadczonych osobom starszym. W Polsce znaczną część usług świadczą opiekunowie nieformalni (rodzina, sąsiedzi, znajomi osób starszych), która nie jest monitorowana. Opiekunowie nieformalni zazwyczaj nie posiadają specjalistycznego przeszkolenia z zakresu opieki nad osobami starszymi oraz nie są oficjalnie zatrudnione. Tu pojawia się popyt zarówno na szkolenia z zakresu opieki nad seniorami oraz możliwość zatrudniania przeszkolonych opiekunów zarówno przez Ośrodki Pomocy Społecznej, jak również przez organizacje pożytku publicznego czy prywatne firmy świadczące usługi opiekuńcze. Działania zmierzające do rozpowszechnienia wiedzy na temat opieki nad osobami starszymi, udostępnienia usług szkoleniowych w tym zakresie oraz podejmowania legalnej, rejestrowanej pracy jako opiekun przynosi podwójne korzyści. Z jednej strony osoby starsze, samotne, często posiadające duże

trudności w przemieszczaniu się zyskują opiekę, zainteresowanie i szeroko rozumianą pomoc w przezwyciężaniu trudności, z drugiej zaś strony pojawia się szansa podjęcia legalnej pracy oraz zmniejszenia lokalnego bezrobocia i ubóstwa.

Poprzez działania informacyjne warto zachęcać firmy szkoleniowe do prowadzenia kursów dla opiekunów osób starszych na terenie powiatu otwockiego, a społeczność lokalną informować o możliwości przeszkolenia i podjęcia pracy w tym sektorze. Warto współpracować z Ośrodkami Pomocy Społecznej w zakresie pozyskiwania odbiorców usług opiekuńczych oraz prowadzenia bazy przeszkolonych opiekunów gotowych do podjęcia pracy. Również Powiatowy Urząd Pracy powinien zostać włączony w działania mające na celu umożliwienie podjęcia pracy jako opiekun osób starszych poprzez zbieranie i udostępnianie tego rodzaju ofert pracy.

Warto, aby lokalne i funkcjonujące poza terenem powiatu otwockiego firmy nastawione na udostępnianie usług i produktów skierowanych do seniorów miały możliwość zaprezentowania swojej oferty potencjalnym odbiorcom. Firmy te mogłyby swoje oferty (foldery, ulotki) zamieszczać w Ośrodkach Pomocy Społecznej, w Centrum Seniora, w budynkach użyteczności publicznej.

Cel główny będzie realizowany w Centrum Seniora poprzez cele operacyjne:

1. „Bezpieczny Senior” - cykl zajęć skierowanych do mieszkańców Powiatu Otwockiego w wieku 60 + mających na celu edukację seniorów w obszarze bezpieczeństwa. Celem jest wpajanie seniorom zasad postępowania w przypadku popełnienia na nich przestępstwa, zasad jak chronić siebie i swoje mienie przed przestępstwem. Przewidziane są 3 warsztaty: dotyczący bezpieczeństwa dokumentów i danych osobowych, bezpieczeństwa finansów podczas korzystania z elektronicznych form płatności, korzystania z bankomatów i kart płatniczych, ochrony przed najczęstszymi formami oszustw popełnianych na osobach starszych (m.in. „metoda na wnuczka”, „metoda na policjanta”).

2. „Aktywny senior” - cykliczne zajęcia ruchowo-relaksacyjne dostosowane do możliwości uczestników, mające na celu aktywizację osób starszych i tym samym poprawiające ich sprawność fizyczną i samopoczucie

3. „Międzypokoleniowe warsztaty rękodzielnicze” - cykliczne spotkania kobiet w wieku 60+ mające na celu zrzeszanie osób zainteresowanych robótkami ręcznymi, jako forma aktywizacji i nawiązywania relacji międzyludzkich. Ponadto w spotkaniach tych mogą uczestniczyć osoby młodsze zainteresowane nauką lub doskonaleniem umiejętności rękodzielniczych. Spotkania międzypokoleniowe mają za zadanie wzmacnianie więzi między osobami w różnym wieku oraz łamanie stereotypów dotyczących zarówno osób starszych, jak i przekonania, że rękodzieło jest aktywnością przypisaną seniorom.

4. „Teatr seniora” - warsztaty teatralne i aktorskie dla osób starszych zakończone widowiskiem teatralnym dla podopiecznych Centrum Seniora oraz szerszej publiczności.

5. „W zdrowym ciele, zdrowy duch” - warsztaty dotyczące zdrowego odżywiania osób starszych, w kontekście potrzeb organizmu w tym wieku oraz w kontekście chorób wieku starszego. Zajęcia mają na celu uświadomienie roli i wagi zbilansowanego sposobu odżywiania się w każdym wieku. Podczas 3 warsztatów uczestnicy zapoznają się z zasadami

zdrowego odżywiania, zasadami konstruowania zbilansowanych zdrowych jadłospisów oraz poznają przepisy na zdrowe posiłki.

6. „Poradnia specjalistyczna geriatryczna” – geriatryka zajmuje się leczeniem wszelakich chorób dotyczących osób starszych. Można wymieniać te choroby od najpowszechniejszych, jak choroby układu krążenia, układu ruchu, przez choroby układu nerwowego, psychiczne – demencja, majaczenia, otępienia, depresja starcza, aż po nietrzymanie moczu czy niedożywienie. Geriatryka specjalizuje się także w diagnostyce i leczeniu bólu przewlekłego. Lekarz geriatry będzie przeprowadzał wstępne konsultacje osób starszych i ewentualnie kierował do dalszej diagnostyki lub konsultacji do specjalistów przyjmujących w najbliższej okolicy. Będzie osobą, która pokieruje całym procesem diagnostyczno-leczniczym. Usługi lekarza geriatry mogłyby być świadczone w budynkach, gdzie tworzone będzie Centrum Seniora lub w budynkach należących do Powiatowego Centrum Zdrowia w Otwocku.

V. Działania w ramach Programu:

INTERWENCJA – RATOWNICTWO				
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator	Współpraca
Monitorowanie sytuacji osób starszych i ich potrzeb	Problemy społeczne	ok. 5 000	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Ośrodki pomocy społecznej
Pomoc socjalna dla seniorów chorych i samotnie żyjących.	Problemy społeczne	Ok. 1 500	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Ośrodki pomocy społecznej
ASEKURACJA- WYPRZEDZENIE				
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator	Współpraca
Współpraca z domami dziennego pobytu.	Infrastruktura	ok.124	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Samorządy gminne
Rozszerzenie oferty klubów seniora	Społeczność lokalna	w zależności od potrzeb	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Samorząd powiatowy, Samorządy gminne, Parafie, kluby osiedlowe
Rozwijanie form aktywizacji seniorów z terenów	Społeczność lokalna	W zależności od potrzeb ok. 400	Powiatowe Centrum Pomocy	Samorząd powiatu, Kluby osiedlowe, MOK, MOKTiS

miejskich			Rodzinie w Otwocku	
Rozwijanie form aktywizacji seniorów z terenów wiejskich	Społeczność lokalna	w zależności od potrzeb ok. 200	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Samorządy gminne, Parafie
Świadczenie pomocy w miejscu zamieszkania osobie starszej – wolontariat, usługi opiekuńcze, pomoc sąsiedzka	Problemy społeczne	w zależności od potrzeb ok.1000	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Ośrodki Pomocy Społecznej, społeczność lokalna
Ułatwienie dostępu do świadczeń zdrowotnych, umożliwienie korzystania z rehabilitacji	Problemy społeczne	ok.1 000	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Placówki opieki zdrowotnej, PFRON
Teleopieka	Społeczność lokalna	30 osób	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku
Bezpieczny Senior	Społeczność lokalna	W zależności od potrzeb	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Policja
KOMPENSACJA – SOLIDARYZM				
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator	Współpraca
Rozszerzenie oferty klubów seniora	Społeczność lokalna	w zależności od potrzeb	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Samorząd powiatu, wolontariusze
Rozwijanie form aktywizacji seniorów z terenów wiejskich – Koła Gospodyń	Społeczność lokalna	w zależności od potrzeb ok.- 250	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Samorządy gminne, ośrodki pomocy społecznej
Świadczenie pomocy w miejscu zamieszkania	Problemy społeczne	w zależności od potrzeb ok.- 800	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w	Ośrodki pomocy społecznej, społeczność lokalna

osoby starszej – wolontariat, usługi opiekuńcze, pomoc sąsiedzka			Otwocku	
Srebrna ekonomia w Powiecie Otwockim	Problemy społeczne	W zależności od potrzeb	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Partner zewnętrzny
Centrum Seniora	Problemy społeczne	Ok 2 000	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Społeczność lokalna, wolontariusze
Międzypokoleniowe warsztaty rękodzielnicze	Społeczność lokalna	W zależności od potrzeb	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Społeczność lokalna, wolontariusze
Teatr seniora	Społeczność lokalna	W zależności od potrzeb	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Społeczność lokalna, wolontariusze
W zdrowym ciele zdrowy duch	Społeczność lokalna	W zależności od potrzeb	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Społeczność lokalna, wolontariusze
Aktywny senior	Społeczność lokalna	W zależności od potrzeb	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Społeczność lokalna, wolontariusze
Poradnia specjalistyczna - Geriatrya	Problemy społeczno- zdrowotne	Ok 2 000	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Placówki opieki zdrowotnej
PARTYCYPACJA - INTEGRACJA				
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator	Współpraca
Uczenie dzieci i młodzieży szacunku do osób starszych poprzez organizację imprez okolicznościowych tj. Dzień Babci, Dzień Dziadka na terenie placówek	Społeczność lokalna	w zależności od zainteresowania	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Placówki oświatowe, Domy pomocy społecznej

pomocy społecznej				
Rozwój sprawności intelektualnej i fizycznej osób starszych	Społeczność lokalna	w zależności od potrzeb ok.400	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku	Placówki opieki zdrowotnej

VI. Ewaluacja i monitoring:

Ewaluacja i monitoring procesu realizacji Programu „Seniorzy w Powiecie Otwockim 2020-2023” będą prowadzone na bieżąco w trakcie trwania realizacji przyjętych celów operacyjnych do roku 2023.

Metoda ewaluacji jest najczęściej stosowaną w polityce społecznej metodą oceny realizacji projektów. Uwzględniając fazy procesu realizacji projektu, powinna to być ewaluacja on-going (okresowa) i ewaluacja ex-post (po zakończeniu programu).

Ewaluacja jest bardziej rozbudowanym narzędziem pozwalającym nie tylko na dokonanie bieżącej oceny stopnia realizacji projektu ale również pozwala na bardziej skuteczne zarządzanie i koordynowanie realizowanym projektem- Programem. Ewaluacji w oparciu o okresowe obiektywne informacje i dowody dokonuje również oceny prowadzonych działań na określonym etapie, co pozwala na pełniejsze i aktualne postrzeganie przyjętych wcześniej kierunków działań.

Celem ewaluacji jest ocena rzeczywistych lub spodziewanych rezultatów realizacji zadań przyjętych w Programie, jako interwencji publicznej. Jest to próba udzielenia odpowiedzi czy zaplanowane, realizowane i zrealizowane działania przyniosły zamierzone efekty. Formułowanie oceny powinno posługiwać się przyjętym katalogiem kryteriów, np.:

- Skuteczność
- Efektywność
- Trafność
- Użyteczność
- Trwałość.

VII. Źródła finansowania Programu:

1. Zewnętrzne :

- dotacja w ramach programu „Dostępność +”
- środki PFRON
- środki EFS

2. Wewnętrzne:

- środki własne powiatu.

Przewodniczący Zarządu

Cezary Łukaszewski

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Otwocku
mgr Małgorzata Woźnicka